

2 Ιουνίου 2023

Η προσδοκία του Γέροντα Μωυσή του Αγιορείτη...

/ Αφιέρωμα στον Γέροντα Μωυσή Αγιορείτη

Κυριάκος Μαργαρίτης

Μονάχος Μωυσής Αγιορείτης (1952-2014).

Απόσπασμα από το βιβλίο του Κυριάκου Μαργαρίτη «Πρωτάτο, Η προσδοκία του Γέροντα Μωυσή του Αγιορείτη» των εκδόσεων Αρμός. (Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Προοίμιο Θέατρο Παλλάς

Το απόγευμα της 4ης Οκτωβρίου 2017 στην Αθήνα ψιλόβρεχε. Στην Κύπρο ο πατέρας μου είχε γενέθλια, γινόταν εξήντα τεσσάρων ετών. Εγώ είχα κλείσει τα τριάντα πέντε τον Ιούλιο, λίγες μέρες μετά το τρίτο προσκύνημά μου στον Άθωνα. Τώρα κατέβαινα στην Αθήνα, στην οδό Βουκουρεστίου, για μίαν εκδήλωση στο θέατρο Παλλάς. Με ταλαιπωρούσε ένα κρυολόγημα και είχα χαμηλό πυρετό. Η βροχή δεν είχε αρχίσει ακόμη.

Έξω από το Παλλάς είχε συγκεντρωθεί αρκετός κόσμος, μαζί και τηλεοπτικά συνεργεία. Τα πρώτα αυτοκίνητα με τους επισήμους έφτασαν λίγο πριν από τις εφτά, κατ' εξαίρεση σταματώντας στον πεζόδρομο, στην είσοδο του θεάτρου. Εκεί ήταν μια αφίσα που έγραφε: «Παρουσίαση του Αφιερωματικού Τόμου προς τιμήν του μακαριστού Γέροντος Μωυσέως του Αγιορείτου, Μωυσέως Ωδή».

Την εικόνα στην αφίσα, ίδια όπως και στο εξώφυλλο του εν λόγω τόμου, την είχα ξαναδεί, την είχα γνωρίσει· την αγάπησα. Ο Γέροντας κάθεται στο γραφείο του, στην Καλύβη του Ιερού Χρυσοστόμου της Σκήτης Κουτλουμουσίου, και ετοιμάζεται να βάλει μian αφιέρωση σε κάποιο από τα τόσα βιβλία του. Μετ' ευχών, ο ελάχιστος.

Αίφνης άπλωσα αφηρημένος το χέρι στην τζαμαρία του θεάτρου, στην αφίσα, στο χέρι του Γέροντα. Σαν παιδάκι σε βιτρίνα ζαχαροπλαστείου. Ο Όλιβερ Τουίστ, η μικρή με τα σπέρτα. Ένα, δύο, τρία - σπέρτα. Ύστερα άναψαν κάτι φλας. Το χέρι μου έμεινε για λίγο μετέωρο. «Ο Άθωνας με τους κεραυνούς ομορφαίνει. Ούτε μιλά, ούτε αντιμιλά, μόνο τους δέχεται». Το χαλί ήταν κόκκινο. Ο ουρανός, μαύρος.

Ορισμένα (αλλά όχι όλα) από τα εξήντα βιβλία που έγραψε ο Γέροντας είναι τώρα απλωμένα εδώ, ανοιχτά στο γραφείο μου. Δυστυχώς σε κανένα δεν υπάρχει αφιέρωση. Θα αντισταθμίζει όμως αυτός ο φάκελος με το γραμματόσημο που απεικονίζει ζωγραφιά του Τσαρούχη, «Ναύτης που κάθεται στο τραπεζάκι, φόντο ροζ». Όλα μόνα και ρόδινα.

Το γράμμα ίσως να το διαβάσω μετά, αν και ξέρω ότι στην πραγματικότητα το γράμμα είναι ήδη ο συντάκτης του: «Μοναχός Μωυσής, Καρυές Τ.Θ. 74, 63086 Άγιον Όρος».

Εκεί μου παρουσιάστηκε ο γέροντας Μωυσής ο Αγιορείτης, την τρίτη ημέρα (ενδεχομένως κατά τα γραφάς) της πρώτης επίσκεψής μου στον Άθωνα, την άνοιξη του έτους 2010, συγκεκριμένα στις 30 Απριλίου με το κοσμικό ημερολόγιο και στις 17 με το αγιορείτικο. Ο χρόνος δεν έχει πια σημασία· ζούμε ανέκαθεν στη συμβολή παρόντος και αιωνιότητας, στη ζεύξη των δοκών του Σταυρού. Στην πολιτεία του.

Η ημέρα εκείνη ήταν Παρασκευή. Το μεσημέρι πήγαμε στις Καρυές με τους ιερομόναχους οικοδεσπότες μου στο Όρος, τους πατέρες Ιερεμία και Χριστόδουλο, για να πάρουμε προμήθειες από το παντοπωλείο, ασφαλώς και για να προσκυνήσουμε ξανά την εικόνα της Παναγιάς το Αξιόν Εστί, ένα θεμέλιο που ομοιάζει επίσης με κορυφή.

Μετά το προσκύνημα άφησα τους μοναχούς λίγο πιο πίσω, και βάδιζα προς το βιβλιοπωλείο όταν με σταμάτησαν στη μέση του δρόμου οι χαρούμενές τους φωνές, οι χαιρετισμοί τους προς έναν άγνωστο μοναχό που τον αντίκριζα τώρα μπροστά μου, με τη μαγκούρα και το δισάκι του, μια μορφή σχεδόν βιβλική.

Αυτή την εικόνα δεν θα την ξεχάσω ποτέ· φοβάμαι, ούτε και θα την εκφράσω ποτέ επαρκώς. Μα ίσως έτσι να είναι καλύτερα: «Πρέπει να σταματήσουμε να μιλάμε στα σαλόνια για όλα. Ας αφήσουμε και κάτι ανέγγιχτο και άθικτο». Τι μπορώ να πω;

Τα δύο παραθέματα που έχω αντιγράψει ως εδώ είναι από το βιβλίο του γέροντα Μωυσή με τίτλο «Αγρυπνία στο Άγιον Όρος», που κυκλοφόρησε το 1990 κι εγώ το αγόρασα μόλις το 2016, στις 29 Σεπτεμβρίου, του αγίου Κυριάκου του Αναχωρητού. Την παραμονή είχαμε αγρυπνία στον ναό της Αναλήψεως, στο Σιμωνοπετρίτικο Μετόχι του Βύρωνα. Το βιβλίο του ο γέρον Μωυσής το αφιερώνει «στη Σιμωνοπετρίτικη Αδελφότητα του Αγίου Όρους».

Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους δοκίμασα πρώτη φορά να γράψω κάτι για τον Γέροντα, έτσι όπως είχα υποσχεθεί από το 2014, τη χρονιά του θανάτου του. Για να σωθώ από εξυπνάδες (για να μην πω το κοντό μου και το μακρύ μου) βασίστηκα αποκλειστικά στο ως άνω βιβλίο, στην «Αγρυπνία», κορφολογώντας κάποια αποσπάσματα που μου φάνηκαν κρίσιμα και συνοδεύοντάς τα με λίγα σχόλια, όπως κάνω και τώρα, ή πάντοτε. Τα μικρά μου βιβλία δεν είναι παρά σημειώσεις στο περιθώριο βιβλίων που τα αισθάνομαι γνησίως μεγάλα.

Αυτό που προέκυψε τότε ήταν μια ιστορία για το Άγιον Όρος, από τη δεύτερη και τελευταία συνάντησή μου με τον Γέροντα, τον Νοέμβριο του 2012, όταν τελέσαμε αγρυπνία στο κελί του επί τη εορτή του αγίου Χρυσοστόμου. Το μέγα εκείνο συμβάν μπορεί να το αναπτύξω στη συνέχεια του παρόντος βιβλίου. Όταν νυχτώσει καλά.

Για την ώρα με απασχολεί το γεγονός ότι ήταν εντελώς αδύνατον να γράψω οτιδήποτε για τον γέροντα Μωυσή χωρίς να εκτραπεί (χωρίς να εκβάλει) η αφήγησή μου στον ίδιο τον Άθωνα, χωρίς το κείμενο να μετατραπεί ουσιαστικά σε οδοιπορικό και περιήγηση, σε μιαν επίσκεψη τόπου.

Φαίνεται ότι το ίδιο συμβαίνει και τώρα, καθώς επισκέπτομαι το όνομα του Γέροντα, την πρώτη του εικόνα μπροστά μου, και το βλέμμα μου γεμίζει με τοπία του Όρους, με καλύβια και δέντρα, με το Πρωτάτο που ρυθμίζει τον χορό των δακτύλων στα πλήκτρα, από την Κοίμηση της Παναγιάς ως το άσμα του Άδου, και τόσο μακρύτερα. Άξιον εστί όλα.

Φοβάμαι, και αδύνατον εστί: πώς να σας πω; Το βιβλίο αυτό το σχεδιάζω από το 2014, το αρχίζω και το αφήνω, το γυρεύω και χάνεται. Και σήμερα ακόμη, καίτοι ένωθα έτοιμος, βλέπω ότι οι αράδες μετά βίας ισορροπούν στο χαρτί. Ούτε για τη μορφή του βιβλίου είμαι βέβαιος, ούτε καν για το θέμα του, αυτό που διαρκώς μου διαφεύγει. Το μόνο που σκέφτομαι είναι ότι θέλω να γράψω κάτι για τον γέροντα Μωυσή. Ναι· αλλά τι;

Αμήχανος πιάνω ξανά την «Αγρυπνία» και καλόκαρδα με ελέγχει (ξανά) ο λόγος του Γέροντα, αρχοντικός και αυστηρός: «Η ιστορία του Αγίου Όρους δεν γράφεται!»

Εξάλλου: «Μερικά μεγάλα τ' αφήνεις στην ησυχία και τη σιωπή, και ποτέ στη λήθη». Στο ίδιο αυτό παράθεμα θα μπορούσα βέβαια να προτάξω τη λέξη ωστόσο. Τα μεγάλα η σιωπή θα τα πει, θα τα γράψει με έναν τρόπο που δεν τον γνωρίζω. Ωστόσο.

Η μνήμη ανάβει με θυμίαμα, με τις μυρωδιές από χώμα και θάλασσα, και από τις καστανιές στη γειτονιά μας στο Όρος, εκεί όπου φιλοξενούμαι κι εγώ, στο κελί της Αγίας Τριάδος που υπάγεται στο Κουτλουμούσι. Η Σκήτη Κουτλουμουσίου (δηλαδή: η Σκήτη του Αγίου Παντελεήμονος) βρίσκεται λίγο πιο κάτω. Κάτι θροίζει στη δύση, στο σούρουπο.

Επιτέλους ακούω την κρούση στο τάλαντο και αποφασίζω ότι αυτό το βιβλίο δεν αναβάλλεται, ας έχει χίλιες ελλείψεις: «Δεν θα γράψω εγώ την ιστορία του Αγίου Όρους, κάτι που δεν μπορεί να γραφεί. Θα επιτελέσω έργο φωτογράφου και μάλιστα ερασιτέχνη. Μια απλή μαρτυρία θα καταθέσω». Πιθανότατα αμίλητη.

Έτσι κλείνω τα μάτια και ξαναβλέπω τον Γέροντα, όπως τον πρωτοαντίκρισα εκείνη τη μέρα στις Καρυές, μάλιστα την ώρα που έβγαινε από το ταχυδρομείο. Κάτι πρέπει να σημαίνει αυτό. Μια επιστολή, ένα νέο. Ένα μήνυμα στην μποτίλια, μπορεί και στο δισκοπότηρο. Τόσα χρόνια και κύματα, τόσα νερά. Θα είναι ο δεύτερος τόμος στη σειρά «Αθωνικά άνθη», υπό τον τίτλο «Το μήνυμα του Αγίου Όρους». Κάτι άπιαστο.

Κάτι που δεν θα το φανταστούμε ποτέ: «Όταν πριν λίγα χρόνια επισκέφθηκα έναν Αγιορείτη ασκητή -όχι αυτούς που φαντάζονται οι συγγραφείς στα βιβλία τους- μα έναν αληθινό άνθρωπο του Θεού, με το κοντό κουρελιασμένο, ξεβαμμένο, στενό ζωστικό του, που δεν ήθελε να μου μιλήσει, που μου κρυβόταν, που έκανε πως δεν ξέρει τι γυρεύει τόσες δεκάδες χρόνια πάνω στα βράχια, είπα μέσα μου, ποτέ δεν θα μπορέσει κανείς να γράψει ένα βιβλίο για το Άγιον Όρος. Πιστεύω πως ακόμη δεν έχει γραφτεί ένα βιβλίο τέτοιο. Οι χρήσιμες ιστορίες και τα εντυπωσιακά

λευκώματα αδυνατούν να μεταφέρουν το μυστικό μήνυμα του Αγίου Όρους».

Το μήνυμα πιστεύω ότι είναι ήδη ο φορέας του, είναι ο μαντατοφόρος εκείνος που ενσαρκώνει το μυστικό, που το προσφέρει χειροπιαστό, προσωπικό, ολοζώντανο. Ο άγγελος, εννοώ, είναι ήδη η αγγελία του - φέρ' ειπείν: χαίρε, η Κεχαριτωμένη.

Γι' αυτό θα μου φάνηκε ο Γέροντας εκείνη τη μέρα σαν όρος, σαν ένα βουνό· ένας πανύψηλος λόφος. Άραγε μπορώ να τον ανεβώ; Στην κορυφή επιζεί το θεμέλιο.

PERMANENTLY_REMOVED